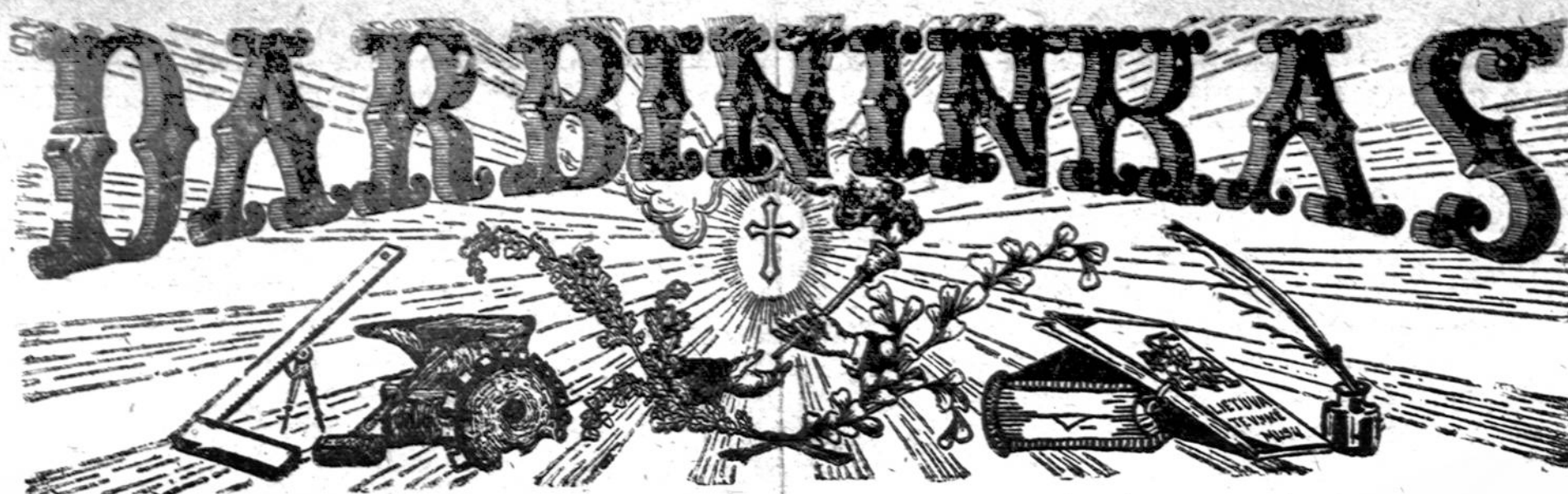


Katalikai turi suprasti, kad jų aukos ir pasišventimas dėl katalikų spaudos sustiprinimo bus malonesnis Dievui ir pačiai Bažnyčiai, ir žmonėms naudingesnis, negu pirkimas bažnytinų indų ir net negu bažnytinės apeigos. Pažinti to nesupras visi katalikai, mes negalime tikėtis sulaukti spaudos kuri atitiktų Katalikų Bažnyčios rimtybei ir pajėgoms. Žmonių vada, pirmiausia gi kunigai, turi skaityti tai savo didžiausiu uždaviniu.

Vyskupas Kilian.



Organas Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Švento Juozapo Darbininkų Sąjungos.

"DARBININKAS"

— RINA —

UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR SUBATOMIS.

Metams .....\$4.50

Užrašyti metams .....\$5.50

"DARBININKAS"

306 BROADWAY, BOSTON 27, MASS.

Tel. South Boston 620.

VOL. VII, No. 130 (928).

SUBATA, LAPKRIČIO 11 D., 1922.

Kaina 4 centai

## Smugis Prohibicijai.

PAMATĖ DEBESĮ.

Washington. — Šaukiami pastaruoju rinkimuose pramato debesį. Sako, kad rinkimuose laimėjo daugelis tokių, kurie pritaria įvedimui lengvųjų vinių ir alaus.

SLAPIEJI PAKELE GALVIA.

Baltimore, Md. — Prieš prohibicionistų Sąjogos prezidentas William H. Stayton paskelbė, kad slapieji suvažiavimas bus lapkričio 20 d. St. Louis. Jie pareikalauja, kad demokratai ir respublikonai įtrauktų į savo platformas prohibicijos atšaukimą. Jei tos partijos to nepadarys, tai slapieji savo kandidatų statusą rinkimuose 1924 m. Prieš prohibicionistų Sąjungą turinti 100,000 narių.

RESPUBLIKONAI DAUGU MOJ.

New York. — Nors senate respublikonai neteko 8 balsų, bet visgi jie liko daugumoj. Dabar senate bus respublikonų 52, demokratų 43. Farmer-Labor 1. Respublikonų didžiama 8.

Atstovų bute respublikonų 221, demokratų 212, socialistų 1, nepriklausomų 1. Respublikonų didžiama 7.

Ypatingas daiktas tai tas, kad atstovų bute sukursta A. J. Volstead prohibicijos akto tėvas. Jis yra iš Minesotos valstijos respublikonas.

Chicagoj atstovų išrinkta ponis Winfred Mason Huck. Ji yra duktė buvusio senatoriaus Masono. Nuo 16 metų amžiaus ji dirbo tėvo ofise ir apsipažinusi su kongreso darbais. Ji turi keturis vaikus. Kadangi buvusi atstovė Miss Robertson pralaimėjo, tai Mrs. Huck bus vienintelė kongreso moteris.

PEŠIASI.

Dublin. — Airijos sostinėje pradėjo kariauti respublikonai su valdiškomis jėgomis. Žuvo trys valdiški kareiviai ir 20 sužeista. Respublikonų nuostoliai nežinomi.

VAISIAI IS AUSTRALIJOJ.

London. — Australijoj susidarė sindikatas, kuris statydinsis aštuonis naujus laivus vaisiams gabenti Anglijon. Sindikatas tikisi Angliją aprūpinti Australijos vaisiais.

LAIVAI MAINYS PILIETYSTĘ.

New York. — Kadangi Amerikos valdžia padavadijo, kad visi Amerikos laivai, kur jie nebūtų, turi būti sausi, tai du Amerikos laivai Reliance ir Resolute permainė pilietybę. Dabar tie laivai vartos Panamos vėliavą. Tai pirmas Amerikos laivų savininkų protestas prieš prohibiciją. Spėjama, kad kiti laivų savininkai darys tą patį.

VIENIJASI.

Rymas. — Bulgarijos premieras Stambolinski aplankė Jugoslavijos sostinę Belgradą. Yra numatoma, kad Balkanų valstybės pradėjo vienyti ir ketina atnaujinti vienybę dar 1913 m. sutvertą. Dabar vienyjasi tam, kad savo interesus apginti būsimajai turkų-alijantų konferencijoj. Bulgarija, nors kariavo su turkais išvien, bet dabar jau kitaip virsta dalykai. Bulgarija nori abiejų pusų Malceus upės, o turkai nori Trakijos iki tos upės. Bulgarija nori nusto Dedeagatchi. Jugoslavija pasižada tą reikalavimą remti su pačiomu sau Graikijos Solonikų. Bulgarija jungsis su Jugoslavija prieš Graikiją.

Central Labor Union Buffalo nutarė steigti kooperatyvišką darbininkų banką.

## A. RAUDONASIS KRYŽIAUS DARBUOTĖ.

Amerikos Raudonasis Kryžius turės vėją nuo Armistacijos Dienos, lapkričio 11 d. iki Padėkones Dienos, lapkričio 30 d.

A. Raudonasis Kryžius dabar daugiausia darbuojasi Europoje. Dabar jau renkami 115.000 dėžučių su dovanomis Kalėdoms biedniems Europos vaikams. Francijoj, Italijoj, Belgijoj įsteigė vaikams parkelius, rėmė mokyklas, steigė knygynus. Šiemet Italijoj išleista 30.700 lry knygynams. Nuo liepos 1, 1921 iki liepos 1 d. š. m. A. Raudonasis Kryžius išleido Europoj \$641.314.14 vien vaikų reikalam. O vien Rusijai per vieną metus A. Raudonasis Kryžius išleido \$3.016.230.79. Per pastaruosius tris metus A. Raudonasis Kryžius išleido Europoj \$7.885.128.17.

## Fašistai mato išganymą uoliame darbe.

FASISTŲ VOLUMAS.

Rymas. — Fašistų uolumas ir jo pakilimas yra pavyzdingi. Placenzos provincijos fašistai štai kokią prielaidą priėmė:

"Krauju mūsų 2.000 kančių, kurias šaukiamės liūdininkais ir teisėjais mūsų darbų mes, juodmarškiniai (fašistai) Placenzos provincijos prisiėmėme per vieną metus —

1. — Nepirkiti, nenešioti ir savo namuose nelaikyti nieko padaryto iš aukso, sidabro, ar brangakmenų.

2. — Roknuoti sau už garbę uoliai dirbti be atlyginimo dėl tėvynės labo.

3. — Atsisakome nuo visokių pasilinksminimų, kurių nėra išreikšimas pilietiškas džiaugsmas mūsų tautos progreso.

4. — Pasaulyje visus savo prabangos daiktus fondams, kurie rėmia darbus dėl gerovės, civilizacijos, dailės ir pagerinimo."

Placenzos fašistų pavyzdį pasekė fašistai visoje Italijoje.

PLENĄ PAVES PARLAMENTUI.

Rymas. — Naujasai Italijos premieras išdirbo plenus ir paves juos užgirti parlamentui, kuris susirinks lapkričio 16 d. Svarbiausias yra tas, kad telefonus, telegrafus, geležinkelius pavesi kompanijoms, nes iki šiol valdžia operuodama tas įstaigas turėjo didžius nuostolius. Paskui Mussolini sumanė policistų, šaulių, kariškių gvardiją, muitininkų ir detektyvų dabartinį skaičių 150.000 sumažinti iki 75.000. Paskui įvairiose valdytose bus paskirta sumos pinigų ir ten patys darbininkai nutars, kiek jų pasilik. Pavyzdžiui kuriam nors departamentui paskirs 200.000 lry mėnesyje. Tai darbininkai nutars ar liks 200 darbininkų, gaudami po 1000 lry, ar patį patį adbrą dirbs 100 darbininkų ir ims po 2000 lry. Mussolini reikalauja, kad parlamentas išreikštų jam pasitikėjimą ir užgirtų šį pleną.

MOTERIS AUGŠCIAUSIN TEISMAN.

Cleveland, O. — Florence E. Allen tapo išrinkta teisėjų skaičiui į augsčiausiąjį Ohio valstijos teismą. Ji yra pirmą moteris Suv. Valstijose patekusi tokion vietoje.

PAGAVO VAGILIŲ.

Clinton, Mass. — John Miliaro, pavogęs nuo tėvo \$850, pabėgo. Tėvas davė žinią policijai. Vaikinas pagautas Detroit. Pas jį dar rasta \$800. Jis norėjo apsigyventi vakarinėse valstijose.

UŽ VOGIMĄ.

New York. — Louis Wiley nuteistas kalėjimui 15 metų už bandymą pavogti merginos krepšelį su 32c. Teisėjas paskelbė, kad galėtų jį uždaryti kalėjimui visam amžiniui už užpuolimą ant merginos.

UOLŲS MOKINIAI.

Pawtucket, R. I. — Trys mokiniai vėlai vakare nuėjo į mokyklą. Pašaliečiai pamatė, kad vagys ir pašaukė policiją. Atpyškėjo būrys policistų ir rado tris mokinius, beskaitant knygas, be rašant.

VAIKAS DIDVYRIS.

Fitchburg, Mass. — Nuo mumsaino pabludęs žmogus Marx išgainiojo iš namų visą savo šeimyną. Jis turėjo kirvį ir šaukė kirsias, jei jo neklausys. Paskui su šautuvu pabėgo į krūmus. Policistų būrys nubėgo jo areštuoti. Tai jis čielą valandą atsilaukė prieš policistus. Pagalios pabludėlis užsimanė susisukti cigarečių ir pasidėjo šautuvą. Tuo tarpu 15 m. vaikukas Henry Parmenter pribėgo, pagriebė šautuvą ir nubėgo prieš policistus. Tada pabludėlis lengvai buvo pagautas.

YPATINGAS SPEJIMAS.

Berlin. — Dalis Vokietijos laikraščių rašo, kad prezidentas Harding resignuos dėlto, kad kongrese pasiūlyta respublikonų skaičius. Francijos laikraščiai skelbia, kad naujai išrinktasis New Yorko valstijos gubernatorius Smith užimsiąs prezidento Hardingo vietą.

## Rusija šaukai konferenciją.

NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJA.

Berlin. — Rusijos valdžia pakvietė Lenkiją, Finlandiją, Latviją ir Estiją į nusiginklavimo konferenciją lapkr. 30 d. š. m. Konferencija busianti Maskvoj. Rusija sutiksianti sumažinti savo jėgas.

Tuo tarpu Lenkija dreba dėl Francijos susiustymo su Rusija. Francijos atstovas Herriot aplankė Maskvą ir Lenkiją spėja, kad jei Francija susitars su Rusija, tai tada Francija apleis Lenkiją. Todel Lenkija pradėjo skubiai gretintis prie Finlandijos, Estijos ir Latvijos, kad sudarius Sąjungą. Rusija tai Sąjungai nori užbėgti už akių kviesdama į nusiginklavimo konferenciją. Lenkija padarė sutartį su Rumunija tuo tikslu, kad ji galėtų dasimušti iki Juodųjų jurių.

TURKIJAI PAVOJUS TAIKAI.

London. — Lordas Curzor užsienio reikalų ministeris pareiškė, kad Turkijos pasielgimas esąs aišku paivoju mi pasaulinei taikai. Nurodė, kad taika gali būti palai kyta tik visiškai didžiųjų valstybių sutarimu. Turki užsimojimas esąs nepakenčiamas ir patzudiškas.

TURKŲ GAVI LEIDIMĄ.

Washington. — Turkijos nacionalistų valdžia atsiuntė Amerikai formalią pranešimą, kad jei Amerikos laivai norės plaukti per Dardanėlius, tai jie turės gauti tam tikrą turkų leidimą.

SUSAUKĖ KONGERESĄ.

Washington. — Prez. Harding sušaukė kongresą nepaprastai posėdžiui. Kongresas susirinks lapkr. 20.

## DARBININKŲ REIKALAI.

ATSUKĖ "INJUNCTIONĄ."

Haverhill, Mass. — Prieš keletą savaitų Knipe Shoe kompanijos darbininkai buvo sustreikavę. Prieš streiką buvo gautas injunction. Salemo Superior Court injunctioną panaikino.

APIE VOKIETIJĄ.

London, Ca. Ont. — Kanados Western universiteto prof. F. R. Miller sugrįžo iš Europos. Sako, kad Vokietijoje dirbtuvėse darbai eina 24 valandas dienoj, kūdikiams esą gerai pavalgydyti ir žaidžia dailiai ištaisytuose parkuose, darbininkai esą nutūkė ir gerame ūpe. Toliau profesorius nurodė, kad Vokietija nesudemokratėjo. Sako, kad antpopierinių pinigų tebesąs imperatoriškas erelis ir niekas tuomi nesi-piktinas.

Anglijoj tuoj po karo įsteigė Cooperative Building Guild. Į ją susidėjo namų statymo darbininkai. Turėjo pasisekimą, pastojų ke- lia kontraktoriais ir "neju- dinamojo turto spekulenta- ms. Panašios gildijos ėmė steigti kitose Europos val- stybėse. Namų statymui dar- bininkų pavyzdį pasekė ra- kandių, čėverykių ir kitų pra- monių darbininkai.

BADO STREIKAS.

Berlin. — Penki komunis- tai Goerlitzo kalėjime užda- ryti pradėjo bado streiką. Iš- streikavo dvi savaiti. Po to pradėjo priverstinį maitini- mą. Bet tada visi kaliniai paskelbė užuojautos streiką.

ŽUVO AMERIKONAS.

Maska. — Pulk. William N. Haskell, Amerikos šelpi- mo darbų vedėjas Rusijoj, turėjo konferenciją su Čiče- rinu, Rusijos užsienio rei- kalų ministru, reikale pra- žuvusio amerikono Shield Jisai pražuvo Simbirske. Čičerinas sakė, kad padaryti tyrinėjimai parodė, kad tą amerikoną žmogžudžiai nu- galabiję.

Anglijos kooperatoriai pradėjo steigti garadžius. Didžiausias kooperatyviškas garadžius yra Banbury'o mieste. Garadžiaus asla tu- ri 7.500 ketvirtinių pėdų.

Šiemet Vokietijos koope- ratorių 19-tas visuotinas kongresas buvo Eisenache. Delegatų buvo 1.337, kurie atstovavo 2.834.043 narius. Per metus biznio kooperaty- vai darė penkis bilijonus markių. Per 1921 metus naujų kooperatyviškų krau- tuvių įsteigė 726, naujų sandėlių įsteigė 47, koope- ratyvai darbininkų turi 87.454.

## Visokios nelaimės.

NETIKETA MIRTIS.

St. Johnsbury, Vt. — Oney H. Hawkins, 72 m. amžiaus, grįždamas į gara- žių pasivažinėjęs automobi- liu, staiga apalpo ir mirė.

NELAIMĖS PRIEŽASTIS.

Spangler, Pa. — Seward Button, valstijos kasyklų biuro perdėtinis, tyrinėjo priežastį eksplozijos kasyk- loj, kur žuvo arti 100 darbi- ninkų. Susekė, kad eksplo- davo taip vadinamas metha- ne arba pelkiu gasas. Delko jis eksplozdavo, tai dar ne- susekė.

NETEKO AUSIES.

Salem, Mass. — Vaikas pasprudęs krito žemyn tre- pais. Pataikė į aštrią vietą ir nubraukė kairiąją ausį.

LAIMINGA NELAIMĖ.

Brattleboro, Vt. — Auto- mobilius visa jėga trenkė į pienininko vežimą. Pieno buteliai šukėmis išlaskė į vi- sas puses. Šukės ir pienas ištiško 20 pėdų aplinkui. Ir šoferis ir pienininkas išliko, vienok, be didelio sužeidi- mo.

VAIKAS BAN- DE SKUSTIS.

Atlantic City, N. J. — Irving Baker, dviejų metų vaikas, matė tėvą skutantis. Vaikas vėliau niekam nēma- tant pasiēmė skustuvą ir bandė skustis. Persipjovė gerklę. Doktorai sako, kad vaikas išliks gyvas.

NETEKO GALVOS.

Saranac Lake. — Frank Fixol, 50 m. amžiaus, darbe neteko galvos. Derrick'o kartin drožė į sprandą ir nu- kirtu jį.

SUSIRGO MOKYTOJAI.

Lewiston, Me. — Mokyto- jų Sąjunga turėjo bankietą ir pavalgę mokytojai susir- go. Ant rytojaus Jordan High School mokyklos mo- kytojai neatėjo mokytojauti ir mokiniai turėjo eiti namo.

TURTININKĖ IŠTEKA UZ GRABORIAUS SŪNAUS.

Chicago, Ill. — Dellora Angell, 21 m. amžiaus, kuri turi palikimo \$26.000.000 iš- teka už Lester Norris. Ves- tūvės bus vasarą. Jos vaiki- nas yra graboriaus sūnus.

## AMERIKOS SPAUDA APIE LIETUVĄ.

DEL LIETUVOS  
VALIUTOS.

„Lietuva“ is South Boston's utarninkas, vergais ir subatomis. Leidžia Am. RYKŲ KATALIKŲ SV. JUOZABO BIRNINKŲ SĄJUNGA.

DARBININKAS  
(THE WORKER)

Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by St. Joseph's Lithuanian R. C. Association of Labor.

“Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.”

“Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 12, 1918.”

## SUBSCRIPTION RATES:

Yearly ..... \$4.50  
Boston and suburbs ..... \$3.50  
Foreign countries yearly ..... \$5.50

## PASTABĖLĖS.

Štai ir lapkričio 11 d. Penktu sykiu minime Didžiojo Karo pabaigtuves. Tačiau tikros taikos karavosios tautos neturi. Karo metu garsūs Vokietijos karvedys pasakė, kad gairui (karui) pasibaigus, ilgai truks iki dūmai išsisklaidys. Atspėjo.

Suv. Valstijų naturalizacijos teismai atsisako duoti pilietines poperas tiems ateiviams, kurie atsisakė kareivauti, remdamiesi tuo, kad jie nepiliečiai. Lietuvos valdžia panašiai turėjo ir turi daryti su tais Amerikos lietuviais, kurie iki šiol Lietuvai nei aukavo, nei bonų pirkto, o dabar priešinas registracijai ir mokestims Lietuvai.

Agitacijoj prieš registracijos įstatymą ir kurstyme nesiregistruoti laisvamaniai subytino bolševikuojanti gairalą.

Sako, kad Suv. Valstijų Army and Navy Club buvo surinkęs \$3.000.000 kokiam tai paminklui pastatyti. Dabar tie pinigai kažkur dingę. Nei Amerikos valdžia, nei visuomenė nekelia gvoito del tokio atsitikimo.

Holandijoje yra 37 kooperatyvų namų statymo gildijų. Jų yra visoje Vokietijoje, Belgijoje ir Vengrijoje.

Japonijoje kooperatorių yra 2.850.000. Šiemet kooperatoriai Tokioje turėjo 18-tą visuotiną kongresą, kur dalyvavo 12.000 delegatų. Kooperatyvų draugijų Japonijoje yra 13.770. Kooperatorių kongrese kalbėjo agrikulūros ir komercijos ministrai baronai Jamamoto. Jis pasakė: “Kooperatyvai progresyviausias ir daugiausia žadantis faktorius (veiksny) šalies ekonominiame besivystime.”

Australijos Darbo Partija savo šiemetui kongrese, buvusiam Sidney mieste stėjo už kooperatyvų judėjimą ir suartinimą fermerių su miestu naudotojais. Stojama už kooperatyvų steigimą tarp fermerių ir miesto darbininkų. Taip kad fermeriai produktus parduos tiesiog naudotojams. Darbo Partija pasižadėjo paramą fermeriams.

Spalių pradžioje visi Amerikos laikraščiai pranešė, kad Lietuva įvedanti savo pinigus, paremtus aukso valiuta, ir kad steigiamasis seimas priėmė įstatymą, kuriuo bus steigiamas Lietuvos Emisijos Bankas. Amerikos finansininkų laikraštis “Wall Street Journal” indėjo platoką straipsnį, kurią cituojame:

“Lietuva pirmoji iš Europos tautų įveda aukso valiutą.” Dabartiniai pinigai yra vokiečių vyriausybės obligacijos. Naujoji vienetą, Litą, bus įvesta apie sausio 1 d. 1923 m.

Lietuvos planas įvesti pinigus, paremtus aukso rezerva delto labiausiai yra indomus, kad tai yra pirmas po karo Europos valstybės bandymas įvesti pinigus, mainomus aukso.

Nurodęs šitą markę nepatogumus Lietuvai, straipsnio autorius toliau rašo: Nauja vienetą yra litas, padalintas į 100 centų ir turintis aukso 0,180,462 gramų — vertės apie 10 amerikoniškų centų. Žadama tuojau atspausdinti 120 milijonų litų, gi kada planas jau bus įvykintas — t. y. apie 1923 m. sausio 1 d., — 80% bus palikta atsargai. Dar tikrai nežinoma, kiek kraštas turi atsargoje aukso, arba koks nuosimtis popierinių pinigų bus pdengtas aukso. Tačiau Lietuva yra gavusi nemažai aukso iš Rusijos, ir ketina tam tikslui pavartoti pinigus siunčiamus į Lietuvą, jos išeivių savo gimimams — apie \$4.500.000 — metus įvedimui ir saugojimui valiutos bus įsteigtas Lietuvos Bankas su kapitalu 12 milijonų litų.

Sulig pleno visi pinigai adbar esantieji apyvartoje bus išmainyti į litus bėgyje 3 mėnesių nuo naujų pinigų įvedimo pagal kursą, kuri kas savaitė nustatys finansų ministeris. Po naujų pinigų įvedimo, visi kontraktai, moksniai ir tt. turės būti apmokami litais ir išsišaijan-tieji vekseliai, vienai pusei reikalaujant, turės būti mokami litais.

Atrodo, kad tik vieną yra pleno silpnybė, tai kad galės būti išmugeliuota iš Vokietijos didelis skaičius markių kad jas iškeis į naujus aukso valiutos pinigus. Tai galėtų greitai išdžiovinti Valstybės pinigyną. Tačiau, jeigu mainymai į litus bus daromas tik prie tam tikrų nustatytų komercijinių tranzakcijų, arba jeigu mainymo kursas bus nustatomas ganėtinai žemas, tu sunkenybių bus galima išvengti.”

## ANGLIJA EINA RUSIJON BIZNIO DARYTI.

New Yorko dienraštis “Journal of Commerce” spalių 2 d. indėjo ilgą straipsnį savo specialio korespondento iš Londono apie Anglijos kapitalo veržimąsi į Rusiją. Tai artimai pa-

## lietia ir Pabaltijos Valstybes.

Rugsėjo mėn. Bolševikų viešpatijos atstovas Leonidas Krasinas padarė sutartį su “Russo-Asiatic Consolidated” kompanija, kuri viena turėjusi įvesti Rusiją apie trečią dalį viso Anglijos kapitalo, Rusijon indėto (56 milijonus svarų). Toji kompanija prieš karą kontroliavusi Rusijos metalų industriją (išskyrus geležį), 70% vario produkcijos, visa ginklo ir švyno produkciją ir daugiau kaip 20% aukso produkcijos. Ji turinti Rusijoj 300 mylių geleželių, pustrečio milijono akierių žemės. Prieš karą jai dirbdavo 40000 žmonių.

Pagal dabartinę sutartį su Rusija, minėtoji kompanija atgauna visus savo turtus Urale ir Sibiroje, pripažinimą senųjų Rusijos skolų, gauna prizadą atlyginti jai visus nuostolius ir teisę samdyties darbininkus kompanijos nustatytomis sąlygomis bolševikų valdžiai ir tai nesikišant. Kompanijos prez. džiaugiasi, kad Rusijos valdonai Anglius ir jų kapitalą žiūri labai palankiai ir kad yra galimybės Anglams užimti pirmą vietą Rusijos biznyje.

Kitos Anglijos kompanijos buvo įvesdinusios Rusijon dar apie 100 milijonų svarų. Tos dabar esą finansiniai suvargusios ir negali naujų kapitalų kiek reikia Rusijon pristatyti, užtai valdžia ketinanti duoti joms išdžia ketinanti duoti joms 15 milijonų svarų darbo pradžiai. Iš viso ko matyti, kad Anglija ne juokais yra nusistatčiusi eiti Rusijon ir daryti biznį.

Straipsnio autorius mini ir apie prekybą su Pabaltijos kraštais. Iš paduodamų skaitlinių paaiški, kad įvežimai iš Anglijos Pabaltijon eina mažyn, bet užtat išvežimai iš Pabaltijos Anglijon auga.

Išveža iš Anglijos ir jos kolonijų Pabaltijon 1921 m. .... £5,384,272  
Išveža iš Anglijos ir jos kolonijų Pabaltijon per ½ 1922 m. .... £1,431,392  
Išveža iš Pabaltijos Anglijon 1921 m. .... £1,014,236  
Išveža iš Pabaltijos Anglijon per ½ 1922 m. .... £2,030,858

Sumažėjimu Anglijos eksporto į Pabaltiją autorius nenusimena ir į ateitį Anglijos prekybą su Pabaltija žiūri šviesiai. Galima tikėtis, kad Lietuvai įvedus savovo pastovius pinigus, užsimegs gyvesni jos prekybos santikiai su Anglija. Gi biznis, paprastai, suveda į artimesnę pažintį ir vienus su kitais suartina.

## ARTYN SU AMERIKA.

Dar pereitą mėn. Bostono rimtasai republikonų dienraštis “Evening Transcript” indėjo ilgą ir labai palankų Pabaltijai straipsnį savo korespondento iš Washingtono p. William E. Brigham. Tame straipsnyje p. Brigham rašo kad Pabaltijos Valstybės sistemai eina prie susistatinimo, kad jos sudaro ekonominę vienetą, kad daug turi panašumo būde, kad savytarpus nesusiprati-mus sugebi taikiai užbaigti.

Pažymėtina rašytojo nuomonė apie Lenkiją.

“Lenkijos Vyriausybė parodė nuolatinį ir apskritai imant nelabai vykusį susirūpinimą Pabaltijos pastangomis sudaryti artimesnę vienybę. Lengvai supranta-mas Lenkijos siekimas dalyvauti by kokioj kombinacijoje Pabaltijos valstybių. Ji nori užtikrinti sau jei ne pagelbą, tai nors neutralitetą šiaurės respublikų atsitikime kitą karo su Rusija. Tačiau sunkiau suprasti, kokią naudą gali turėti Pabaltijos Valstybės iš Lenkijos įsikimo į jų reikalus. Lenkų armija sudaranti apie pusę milijono kareivių gali dabar būti Rusijai pavojumi. Rytoj lenkų kardas gali būti netikėtai nukreiptas į kitą pusę. Tasai kardas vis viena bus iškeltas ir kas tik suriš savo likimą su Lenkija turės eiti su ja keliu netikėtų pavojų ir neiškių sumanymų.

Pabaltijos valstybės neturi priežasties pulti nei vienos valstybės ir nieko daugiau nėtrokšta, kaip tik kad jas paliktų ramybėje jų ramiam besiplėtojime. Beto reikia atsiminti, kad Lenkija niekuomet nebuvo ir dabar nėra Pabaltijos valstybė — tikroje to žodžio prasmėje.

Jos veidas atskaitas nuo jūros. Jos koridorius per Prūsiją yra tik užpakalinės durys, kurias dalinai uždara-rės laisvas Dancigo miestas. Neaiški Lenkijos ateitis yra surišta su grynai sausžemio valstybėmis, toli esančiomis nuo Baltijos jūrų ir turinčiomis savo paimių reikalių, kurie visai neliečia Pabaltijos valstijų.”

Toliaus autorius parodo, kodėl Suomijai būtų išrovakavimo prisidėti prie Pabaltijos valstijų Sąjungos: be to dar įrodinėja, kad Pabaltijos Sąjunga daug prisidėtų prie Europos ramybės užtikrinimo, kad visos kitos Europos valstybės esą palankios Pabaltijos Sąjungos idėjai, išskyrus Lenkiją, kuri ne pačiai idėjai priešinasi, tik norėtų pati toje sąjungoje dalyvauti ir vadovauti. Pagalūnas nurodo, kodėl šiuo klausimu yra intereso ta Amerika: “Mums labai rūpi, kad Europos padangė nusiblaivintų ir kad joje grįžtų normalės sąlygos prekybai. Mums rūpi, kad radikalis komunizmas nebetys stiples ir kad visai išnyktų. Čia apskritai manoma, kad tai bus atsiektą geriausiai per Pabaltijos valstijų sąjungą. Nebūtų pro šalį atsiminti, kad anais gerais laikais Amerikos prekybos laivyno, Suvienuytų Valstijų vėliava daug dažniau matėsi Baltijos jūroje, iegu dabar. Ir nors mes nebevežame ir Rygą Vakarų Indijos cukraus, ir nebegabename iš ten namo kanapių ir geležies, tačiau mes galime tikėtis, kad naujoji priemonė — padrąsinti Amerikos laivininkystę gali turėti intakos grąžinimui mūsų buvusio prestatizo kaip komercijinės valstybės ir kad mūsų išdirbiniai gali sau surasti kelią į Pabaltijos Valstijas savuomai Amerikoniškuose laivuose.”

Liet. Inf. Biuras.

## KOPERACIJOS KAMPĖLIS.

KOPERATYVOS IR  
KREDITAS.

Koperatyva ir kreditas ilgai negali sugyventi: ar vienas ar kitas turi žūti. Paprastai žūsta koperatyvos. Syki papuolusi į kredito pinkles retai tepajęgia iš jų ištrūkti ir žūsta kaip musės voratinkliuose. Jei kurioj koperacijoj gausi “ant knygutės,” tai žinok, kad dalykai tenai nekaip teina. Knygutė yra ženklas, kad anie koperatoriai menką teturi supratimą apie koperacijos dalykus. Jų pasiaiškinimai, kad, esą kitaip nebuvo galima padaryti, tik dar labiau patvirtina jų nesupratimą ir liūdią, kad nuo pat pradžios pradėjo netikusiai ir dabar nebemoka pataisyti blogos padėties.

Ekspertai tvirtina, kad kreditas yra visusvarbiausia koperacijų nepasisekimų priežastis. Ir nieko tame nėra stebėtino. Koperatyva negali išlaikyti konkurencijos su tokiais štorais kaip pav. “Atlantic and Pacific” ir kitais panašiais taip vadinamais chain stores, kurie viską parduoja už cash. Negali delto, kad priseina gaisinti daug laiko tvarkymui skolininkų slipukų ir knygučių ir savų knygų. O juk tam, kurs vistai daro reikia mokėti už laiką sugaišintą visų tų bilų ir knygų tvarkymui. Tankiai gal būtų galima apsidirbti su vienu darbininku mažiau, gal dasi-samant kokį pagelbininką subatvakariais, jei ne tos bilos. 2) Jei neduotų ant knygučių, nieks nenumestų tuos šimtus dolerių, kurie dabar kopearacijoms kasmet žūsta, nieks negalėtų ištrūkti iš knygutės. Pardudant cash galima apsirikti ant kvoderio-kito; dabar žūsta šimtai. To viso išvengia chain stores. 3) Bebergindama, ir tai tankiausia ne tik koperatoriams, bet pašalinams kostomeriams, koperatyva lieka ir pati be cash, ir pačiai priseina imti ant bargo. Išiskolinusi whole-sale'ams nebedrįsta reikalausti to, kas geriausia, bet yra priversta imti tą, ką paikiša, ko paskiau kostomeriai nenori pirkti. Tuo būdu praranda kostomerių, negauna cash discount, ir dar yra priversta nuosimčius mokėti. Ar-gi tad stebėtina, kad tokiose aplinkybėse koperacija smunka? 4) Kreditas neapsieina be teismų ir be advokatų. Traukia whole-sale koperaciją į teismą, ji moka; ji kolektoja bilas per advokatą ar teismą, irgi moka. 5) Ibridusi į skolas, gauna prastas prekes, lieka priversta brangiau už jas imti, kostomerius ir... bankrutija.

Koperacija ir kreditas sykiu toli neina.

Pikuočis.

GARSINIMAS  
KOPERACIJOS.

Praeitame straipsny buvo išdėstyta, kaip brangiai vartotojams atseina garsinimai; galėtų tad išrodyti, kad koperacijoj nereikia jokių

garsinimų. Tačiau prekių garsinimas yra reikalingas ninkų pareiga yra tai atlikti. Jie privalo žinoti geras ir blogas parduodamųjų daiktų puses. Šeimyninė neturi galimybės pati apie kiekvieno daikto blogas ir geras puses iširti, ji laukia teisingo patafimo nuo koperacijos darbininkų. Pav. paimkim įvairių rūšių taip vadinamus kečupus. Katras iš jų geresnis? Privatinėj krautuvėj tankiausia užgirs tą, ant kurio krautavinin-kas daugiausiai pelno gauda, bet koperatyvoj reikėtų paaiškinti, kad, sakysim, tas yra kartesnis, arba anas rūkštesnis, tas brangesnis delto, kad labiau išgarsintas, arba iš toliau prisiunčiamas ir tt. Tuomet šeimyninė kinkė pirs tą arba aną ne delto, kad ant katros nors bonkutės yra užlipdyta gražesnė popierukė, bet gerai žinodama, kam ir ką daro.

Toks garsinimas ar tai žodžiu, ar raštu, jei būtų reikalingas, sukels vartotojų pasitikėjimą, pritrauks juos prie koperacijos. Be to dar ir ta nauda bus, kad pirkėjas, atėjęs į krautuvę, nežiopsos, neabejos, ar pirkti tą ar kitą dalyką, negaišins nei savo nei darbininkų laiko.

Toks garsinimas pirkėjus pamokina, nevilioja, nepri-dauodinėja ir nieko nekai-gauoja. Toks garsinimas tik lingas ne raginimo, ne pri-gaudinėjimo, bet teisingas Vykėitis.

## Ant Kalėdų i Tėvyne



George Washington Nov. 28  
President Adams - Dec. 6  
President Fillmore - Dec. 9  
America - Dec. 13  
President Harding - Dec. 23

Tukstantai ateivių rengiasi praleisti Kalėdas savo Tėvyne su savo mylimaisiais. Kad patarnavus jiems, S. V. valdžia suruošė specialų ekskursiją Amerikos laivų, viršuje paminėtų. Viskas bus daroma, kad užlaikius Kalėdų šventę ant šių laivų. Mažies vaikams bus dalinamos dovanos. Lietuviai gali keliauti tiesiog į Tėvynę po priežiūrą p. Antano Rypke-vičiaus. Si ekskursija išplauks 13 d. gruodžio ant S. S. America, Pasaviciiaus. Si ekskursija išplauks 13 d. gruodžio ant S. S. America, Pasaviciiaus ir Virbailij. Kalina: į Bremeną \$106.50; Kauną — \$105.15; Vilnų — \$105.30. (Kartais takų ekstra).

Rašykite šlandien del patiesių informacijų apie šį puikų laivą.

Jei nori parsitraukti draugus ar gimines iš Senosios Tėvynės, apmokėk jų kėlonę per UNITED STATES LINES. Užtikrink jiems gerą patarnavimą, patogumus — tegul jie keliauja po AMERIKOS VELLAVĄ.

**REIKALAUK KNYGOS**  
Rašyk šlandien del pilnų informacijų. Dasižinokite apie gražius Suv. Valstijų laivus, plaukiančius į Europą. Jokių už tai pareigų neturėsi. Pasiųsk blanką šlandien.  
**United States Lines**  
Moore and McCormack, Inc.,  
Roosevelt Steamship Co., Inc.  
45 Broadway, New York City  
110 S. Dearborn St., Chicago, Ill.  
92 State Street, Boston, Mass.  
Managing Operators for  
**UNITED STATES SHIPPING BOARD**

Informacijų apie laivų išplaukimą ir laivakortes reikalaukite adresuodami

Malonėkite prisistiti man jų knygutę reikiu del autoritetingų faktų apie kėlonę. Tai-gi pilnas informacija apie S. V. Valst. laivų laivus ir Europą ir iš anksto apmokamus kelčius.  
Vardas .....  
Adresas .....  
Miestas ..... Valstija .....

**SKAITYKITE IR PLATINKITE “DARBININKĄ.”**

**UNITED AMERICAN LINES**  
JOINT SERVICE WITH  
**HAMBURG AMERICAN LINE**  
TARP NEW YORKO ir HAMBURGO  
Trumpiausias Susisiekimas su Visais Portais  
Centralės Europos.  
Savaitiniai Išplaukimai Kas Ketvergas  
Nuo Pier 36 No. River, 46th St., New York.  
Kambariai su 2, 4 ir 6 lovom ant visų laivų. Puikus valgomieji kambariai, saliniai ir erdvūs dekal frėnos kėlos pasivažiavimams. Ant laivų HANSA, BAYERN, WUERTEMBERG ir MOUNT CLAY yra keli specialiai puikus kambariai.  
Du Naktų 20,000 Tons LAIVAI  
RESOLUTE ir RELIANCE  
Išplaukia kas antrą utarninką su 1-os, 2-os ir 3-o kėlos pasivažiavimams. Paskiau bus malonoma. Klauskite agento  
JULIUS ROTTENBERG, 260 Hancock St., Boston, Mass.



